

За земљу Србију и нарочито њену политичку сцену већ одавно важи следеће правило: црно је често бело а бело је црно. Тачније речено: код нас је све ствар индивидуалне интерпретације схватања колорита једне боје од стране припадника политичке елите која се, потом, медијским путем као света истина натура и јавном мњењу.

Познато алкохолно пиће које је потекло из једне, многим Србима омражене земље, носи управо назив "Црно и бело". Поменута комбинација боја представља један од симбола супротстављених полова животног пута оличеног у филозофском посматрању Јин-Јанга. Тачније, ради се о неопходности коегзистенције двеју крајности које се огледају у срећи и патњи, богатству и сиромаштву, активности и пасивности... Амулет филозофске симболике Јин-Јанга такође је представљен у црној и белој боји. Тако и ова супротстављеност у називу "Блацк анд Вхите" представља, уједно, својеврсно братство и јединство. Једно без другог не постоји.

Србин је, иначе, други национ на свету (поред Италијана) који је омиљеном пићу богова из грчке митологије, вину, поред белог и црвеног одредио као трећу боју и "црно"? Зашто би било који Србин уопште мрзео црно? Одакле неким млађим људима у Србији, након свих невоља, ратова и жртви које су нашем народу нанели нацисти уочи и током Другог светског рата, идеја, глупост и дрскост да себе називају "неонацистима" и на јавним местима у црно обучени поздрављају остатак своје нације хитлеровим поздравом? Да ли су тако нешто научили код својих родитеља у кући или у школским институцијама? Или се овај демонстративни неонацизам у Србији, као и свуда у свету, испољава управо онда када све већи недостатак радних места постаје главни суфицит државе Србије и када масовно незадовољство услед економске кризе поприма епидемиолошке размере.

Рецесија као фактор повећања неонацизма (паралеле између Немачке и Србије)

Корени генезе неонацизма датирају од времена између два светска рата, тачније у доба велике економске кризе и глобалне рецесије тог доба. Управо тада и Адолф Хитлер је нове припаднике свог НСДАП-а регрутовао у највећој мери међу депресивним делом становништва: ратним ветеранима, националистички расположеним малограђанима, мањим и већим индустријским предузетницима оштећеним високом инфлацијом, младим људима и студентском омладином без јасније перспективне визије, разочараном чланству комунистичког пролетеријата итд. Међутим, Хитлер је заправо највећу подршку добио у рецесији тј. великој економској кризи јер су његови добро припремљени пропагандни наступи погодовали у тренутку у којем је огромни талас незадовољства каналисао у једну нову наду (милионска нова радна места) коју је нудио масама својим ватреним говорима.

Други велики талас појаве тзв. рутинског антисемитизма, десног радикализма и неонацизма Немачку у све већој мери захвата након уједињења 1990. године и то у време када долази до забрињавајуће великих миграција становништва на релацији Исток – Запад у оквиру граница ове земље (око 2,7 милиона становника). Поред овога, почетком деведесетих у Немачку су стизале стотине хиљада људи кроз три додатне имиграционе категорије: огроман број ратних избеглица (преко пола милиона само из бивше СФРЈ), затим улазак преко милион политичких и економских азиланата и, на крају, преко милион тзв. Аусидлера (углавном Немци из бившег Источног блока који су могли да докажу своје немачко порекло на основу права по крви - *ius sanguinis*) . Толики имиграциони талас у раздобљу само од 1990-1996. није могла да свари ни једна таква економска сила као што је Немачка. Погоршање економског статуса земље кроз овај нови проблем довело је до великог незадовољства већине грађана који су у новопритошлицама видели претњу за сопствени стандард, своја радна места, пад нивоа зараде па и стамбену проблематику. Ништа није вредело државном руководству под вођством канцелара Кола (ујединитеља) покушај да кроз државне медије форсира позитивне стране овако великих (и)миграција (решен проблем "беле куге", повећани волумен трговинског конзума, увећани раст у грађевинском и металном сектору итд). Све ово резултирало је, између осталог, повећању ксенофобије, расизма, десног радикализма и неонацизма. И то кроз медијско форсирање предрасуда, у првом реду према странцима и азилантима. Тако су од 1991. године деснорадикалне и неонацистичке организације почеле да добијају на чланству али и на политичком утицају. Оно што је постало забрињавајуће био је све већи утицај чланства које је успело да се инфилтрира у полицијске и, много више, војне структуре. Један од најпознатијих неонацистичких вођа послератне Немачке, сада већ покојни Михаел Кинен (Michael Kühnen), чије су тактичке циљеве касније и неки други преузели, ову појаву је описао следећим речима: "Свуда где влада незадовољство морају се појавити националсоцијалисти који га потпаљују, по могућности одмах дигну побуну, а тамо где влада побуна, морамо бити ми који ћемо је коначно претворити у револуцију."

Ако посматрамо Србију и развој деснорадикалног, неонацистичког и расистичког деловања код нас, видећемо да се ове негативности рађају управо у суморним и смутним временима, у послератном периоду и у доба велике економске кризе, али и кризе државног идентитета. Почетком 1991. основана је Српска Радикална Странка која је веома дуго била једина европска ултрадесничарска политичка партија која је била укључена у власт. И данас је СРС радикална, популистичка, ултраконзервативна снага са изузетним утицајем на политички живот у Србији. Средином деведесетих СРС интензивира политичке и друге контакте са ултрадесничарским партијама из Европе. На пример, са лидером ЛДПР-а, Владимиром Жириновским (22.10.1995), те Жан Мари Ле Пенем (22.01.1997), лидером француског Националног Фронта. У то време Владимир Жириновски био је у врло присним односима и сарадњи са неким немачким неонацистичким партијама (тамо иначе забрањеним), као на пример са др Герхардтом Фреу-ом, вођом Немачке Народне Уније (ДВУ) који је чак априла 1993. као гост држао говор на конгресу Либералдемократа у Москви, а октобра исте године Жириновски је био специјални гост на скупу ДВУ у Баварској. Исти тај пријатељ Жириновског, а који је пријатељ Шешеља (према старој сицилијанској народној изреци: пријатељи мојих пријатеља и моји су пријатељи), скупљао је са поменутиим Күхненем и његовом десном руком (Michael Fasi), добровољце међу немачким и аустријским неонацистима које је слао у рат против Срба у Хрватској а потом и у БиХ (у највећој тзв. хрватској Интернационалној бригади). Али, како је текла генеза српског расизма и неонацизма?

Упоредо са развојем десног екстремизма у Србији има све више нетрпељивости према одређеним групама грађана, пре свих многобројним новопридошлим ратним избеглицама који, наводно, "одузимају" радна места аутохтоном становништву, "угрожавају" њихов економски опстанак, "купују пола Београда" итд., и ромској популацији.

С обзиром да у Србији не живи значајан број странаца друге расе, мета "пражњења" домаћих скинса и неонациста постају Роми. Почетком 1997. Мирослав Бимбашић, председник Нове демократске странке Рома из Крагујевца, упутио је отворено писмо тадашњем шефу државе С. Милошевићу. Повод је била хајка на Роме која се у јесен 1997. године разбуктала у Србији: у Београду, Крагујевцу, Бајиној Башти, Јагодини, Алексинцу и још неким градовима. Скоро сваког дана стизале су вести како су домаћи неонацисти и скинхедси, момци обријаних глава, одевени у тамне кожане панталоне, маскирне ветровке "спитфире" и "мартенс" цокуле са металним задебљањем на врху, претукли неког грађанина којег су по боји коже препознали као Рома. Графити исписани по зидовима главних београдских улица упозоравали су својом садржином: "Смрт циганима!", "Србија Србима – Цигани напоље!", "Цигани напоље из Србије!", "Спалићемо Роме!", па чак и "Роми селите се у Индију!". Бимбашић је тада, између осталог, написао у свом писму: "Роми на просторима Југославије живе више од 800 година и ни са чим нису заслужили да неофашисти убијају њихову децу. Роми су црни Срби. Само је Хитлер мрзео Роме. И откуд онда да се данас појављују неки

скинхедси обријане главе и убијају ромску децу? Господине председниче Југославије, има ли мој ромски народ права на живот и слободу кретања у Југославији у којој сте Ви председник? Ово његово писмо брижно је разаслато факсом свим новинским, ТВ, радио и агенцијским редакцијама. Међутим, осим тадашње Демократије

нико га није публикувао. Ни председников одговор, наравно, никад није стигао. Ћутање о овом проблему дало је крила српским неонацистима те су 18. октобра исте године убили Душана Јовановића (14), ученика ОШ Браћа Рибникар. Тек након тог злочина, који је потресао Србију, на видело избијају бројни претходни, дотле заташкани и тежи случајеви физичког обрачунавања са Ромима.

Већина српског становништва до трагичне смрти Јовановића није знала готово ништа о тамо неким скинхедсима. Заједничко за све који су старији од 21 године, је да су се као добровољци, како кажу, "борили за српску ствар" ратујући по Хрватској и Босни. И, како су рекли у медијима који су им чак дали завидан публицитет, убијање им није страни (Јовановића су убила два 17 година стара малолетника које су исти ти медији крили иза иницијала). Пркосно су износили свој "програм" према коме Србију ваља темељито очистити од свих који су друге боје коже и вере, пре свих од Цигана, црнаца (!?), Јевреја, али и других народа – Албанаца, Муслимана и Хрвата, укључујући чак и Црногорце.

Некакав Лаки (тада 21 год) који је себе представљао као вођу Националног патриотског крила тврдио је како је филозофија и тежња његових истомисљеника да помире четнике и љотићевце, али нормално без комуниста. Репортери београдских листова разговарали су с још неколико екстремних неонациста који су себи наденули одговарајуће надимке: Наци, СС, Гебелс и Јунген и који поздрављају уздигнутом десницом, обожавају Адолфа Хитлера а за симболе су узели нацистичку свастику у комбинацији са српским обележјима.

С обзиром да држава све до данас није превише бринула о феноменологији развоја неонацистичких и деснорадикалних покрета у овој земљи, нити се бавила тиме (приоритет тајних служби има, наравно, опсервација политичких ривала на сцени), сасвим је логично да су се они даље развијали и организационо солидно структурирали. Тако је Србија добила једног Фјухрера из сопственог сокака (лидер расистичког Националног строја, Горан Давидовић, који, до душе, за себе тврди да није нациста и поред свог надимка), затим читаве масовне навијачке групе које на стадионима поносно поздрављају хитлеровим поздравом или праве лов по улицама на онај мали број спортиста црне боје коже који су се преварили да своју спортску каријеру наставе у Србији, чији почетни назив нације ("Срб") има управо индоевропско

порекло а означава назив за "рођаштво" односно "савезништво". Тако локални неонацисти, иронично речено, знајући да нам назив нације потиче из тамо неког индијског краја, и у нашу средину покушавају да заведу прави кастински систем: ако си имао такву несрећу и пех да си у овој земљи, којим случајем, рођен као Циганин, Муслиман, црнац или Јеврејин онда немаш никакве шансе да уђеш у прву лигу одабраних грађана односно "елите" са кратком косом који испод своје јеж фризуре немају нити два грама мозга.

Готово сваки неонацистички огранак у Србији још од поменутих деведесетих година прошлог века издаје своје гласило у принт или електронској форми. Скоро сви су, у ствари, увозне идеје сродних организација из иностранства: Skin fansine, Blood and Honour (или на српском "Крв и слава"), Order ("Поредак"), али и "Бели ратник", "Предсказање", "Националист", "Светлост победе" итд. У једном од тадашњих бројева "Крви и славе", који се уређује по узору на енглеску верзију, на насловној страници отиснута је слика А. Хитлера испод које крупним словима пише: "Србија припада Србима". У то време часопис Магазин

спроводи анкету међу Србима закључивши да 97% анкетираних не би прихватило Рома за зета речима: "Убиство дечака Душана Јовановића само је подсетник: Срби су расисти, не воле друге нације, посебно Роме". Анкетирани Срби тврдили су да су Роми лењи, прљави, склони крађи и насилни а као њихове врлине наводе веселост и музикалност. Један од анкетираних рекао је питајући: "А кад сте видели да неко у аутобусу устане Циганки с двоје деце? Никад!"

Данашњи пример немогућности да се тзв. београдски Картон Сити испод Газеле пресели на неко место достојно нормалног живота са кровом над главом, струјом и водом наилази на општи бунт и колективну антиромску хистерију комплетних београдских насеља у које би ови несрећници требало да буду дислоцирани. Тренутно ни град ни држава немају начина да реше овај проблем јер не желе нова међунационална жаришта у тренутку док међу демократским властодршцима за сада влада права хармонија, пеаце & лове.

Напоменимо да све тренутно активне неонацистичке организације, где год биле активне, своју идеологију и пропагандно тактичке активности заснивају на искуствима бившег Националсоцијалистичког покрета. Неонацизам у потпуности покушава да се идентификује са Трећим рајхом односно примитивним ауторитарним режимом (Führers taat) и расним учењем произишлим из фундаменталних захтева партијског програма НСДАП

Досије "црно"

Пише: Милан Вучковић
среда, 05 новембар 2008 17:33

из 1920. године. Расистички мотивисани изгреди уперени су против сваке форме мултикултурног друштва, док су антисемитизам и ревизионизам нацистичке прошлости њихови главни циљеви.

Као пример наводим члан 28. из програма српског Националног строја: "Желимо сарадњу са свим расним националистима у Европи и свету који желе револуционарне промене засноване на љубави према аријевским вредностима и који верују у општи заједнички циљ националне слободе, социјалне правде и расног идентитета. Србија Србима, Европа Европљанима!"

Начини контролисања и спутавања неонацистичких и радикалних покрета

Питање које на овом месту, након претходно изнесеног о десном радикализму и неонацизму у Србији, морам да поставим државним носиоцима власти (и законодавној и судској и извршној) је следеће: како ћете да се супротставите овој негативној појави у друштву која, док је ви гурате под тепих све више јача и долази до изражаја? Са своје стране, узимам себи слободу да Вам сугеришем да претходно проучите како се таква проблематика решава у оним земљама чијим стандардима тежите да се приближите. Конкретно, ево како је то решила Немачка (исти модел преузела је још пре више година и Хрватска) оснивајући пре више деценија Уред за заштиту Устава захваљујући чијем раду у послератној историји ове земље ниједна ултра радикална партија није била на власти у било ком облику:

Сваки облик екстремизма представља опасност по демократски систем једног друштва.

Критеријуме разграничења између екстремизма и демократије описује и параграф четири немачког Савезног закона за заштиту уставности. У фундаменталне принципе слободног демократског реда, према овом Закону, спадају:

Досије "црно"

Пише: Милан Вучковић
среда, 05 новембар 2008 17:33

- поштовање Устава у којем су конкретизована људска права, пре свих право на живот и

слободни развој,

- народни суверенитет,

- подела државне конститутивне власти на три правно-контролне функције (законодавна,

судска и извршна) - коју спроводи законски извршилац и установљену државотворну снагу

проистеклу из слободних народних избора која доноси законе и руководи владом,

- одговорност владе у односу на народне представнике,

- законитост управе,

- независност судова,

- вишепартијски принцип,

- једнаке шансе за све политичке партије,

- уставно право на образовање и формирање опозиције.

Сам појам "десног екстремизма" може се дефинисати у три смисла:

1) као идеолошко-теоретски (политички програм партија и странака заснован на теоријама и делима ранијих мислилаца),

2) организацијско-теоријски (егзистенција и активност партија и организација),

3) свесно-теоријски (егзистенција гледишта и образованих фактора који стварају политички менталитет).

Десни екстремизам се као врста политичког менталитета субјективним интерпретацијама усађује у свакодневну свест једног дела становништва. Овакав десно екстремни политички менталитет обухвата следеће елементе:

- антиплурализам, односно агресивно држање у односу на остале етничке групе и "асоцијалне" појединце,

- снажни етно-центризам,

- антисемитизам,

- латентни осећај угрожености,
- ригидна хијерархија вредности у којој доминирају народ, отаџбина и фамилија,
- врста тзв. "Сиегфриед-комплекса", тј. веровање да одређени непријатељи (на пример: Јевреји, Американци, Руси, политички опредељени новинари...) спречавају реализацију властитих представа и циљева,
- вера у право јачег у свим областима живота (примитивизација социјал-дарвинизма),
- јака ауторитарна вера (вера у принцип вође) и
- снажно наглашавање секундарних врлина, као на пример: дисциплине, реда, ауторитета, припадности...

Политичке партије и организације третирају се као екстремне а тиме и неуставне у правном смислу онда када су њихови циљеви уперени против претходно наведених фундаменталних демократских принципа.

Уред за заштиту Устава (Amt für Verfassungsschutz) има задатак да у оквиру Министарства унутрашњих послова прати кретања, како индивидуалних тако и групних активности левих и десноекстремистичких, ревизионистичких и неонацистичких елемената у СР Немачкој. Да би овај циљ могао успешно да се спроведе у дело, један од најважнијих задатака ове службе представља сакупљање важних података и информација које при каснијим евентуалним кривичним поступцима служе као доказни материјал или могу помоћи у откривању даљих акција деснорадикалне и неонацистичке сцене у земљи. Највећи део података Служба црпи из јавних извора (на пример новина, часописа, летака, партијских и страначких програма, брошура и осталог сличног материјала). Отприлике 20% информација прикупља се путем обавештајног рада у која спадају и убацавање прикривених обавештајаца

(односно тзв. "људи од поверења") у екстремистичке и неонацистичке редове, затим континуирана опсервација осумњичених особа као и тајно снимање и фотографисање.

Званична контрола путем поштанске односно телефонске комуникације (отварање писама или прислушкивање телефонских разговора) специјално је регулисана строгим законом. Међутим, уколико постоји озбиљан и оправдан разлог државни тужилац може органима државне безбедности одобрити употребу поменутих метода и нарочитих техничких средстава као употребу скривених микрофона и камера по становима или радним местима. Служба за заштиту устава одвојена је од полиције. Она не може вршити хапшења, заплону материјала или претресе. Њен задатак искључиво се састоји у сакупљању информационог материјала који се даље прослеђују полицијским органима. Доношење одлука о примени и обиму даљих мера спада у надлежност полиције.

У делатност Службе за заштиту устава на различитим пољима спада и спровођење вишеструке контроле као и општа парламентарна контрола која се обавља кроз обавезне извештаје одговарајућих министара покрајинских парламената (када се ради о актуелним догађајима, питањима народних посланика, петицијама итд). Контролу врши специјална Парламентарна контролна комисија (ПКК).

Заштита темеља слободног демократског поретка може се дугорочно одржати само кроз духовно-политичку конфронтацију са екстремизмом. Служба за заштиту устава, према томе, има задатак да колективно информише грађане и јавно мњење о активностима и намерама организација чији су циљеви противуставни. У ово спада и организовање многобројних предавања и семинара на тему "политички екстремизам".

Након што је број почињених насиља против странаца, у чијој позадини је углавном стајала политичка мотивисаност забрињавајуће порастао, покрајински министри унутрашњих послова на свом састанку 1992. године договорили су се о великој и дугорочној заједничкој акцији (кампањи) којој је циљ био јавно разоткривање узрока екстремизма и ксенофобије. Циљна група били је млада популација а сугерисана је већа међусобна толеранција и јачање друштвеног заједништва као демократске вредности. Поред овога, Служба сваке године публикује актуелни извештај о свим активностима десних и левих радикалних и екстремистичких организација и партија који је бесплатно доступан свим заинтересованима.

Досије "црно"

Пише: Милан Вучковић
среда, 05 новембар 2008 17:33

Сигурно је да постоје начини ефикасне превентиве и против све чешће појаве десног екстремизма и неонацизма и у Србији. На власти је да се бескомпромисно суочи са феноменологијом тзв. "црног екстрема " и самопроглашених српских фирера.

Међутим, у свачему што је лоше можемо да пронађемо и нешто позитивно. Јер, да нема зла у свету не бисмо на прави начин могли да ценимо ни добро у њему. Дакле, ако говоримо о идејама расне доминације које су у нашу земљу стигле преко западне хемисфере (која се поноси демократским тековинама) у неке минорне српске организације - чији се чланови диче антисемитизмом и расизмом а који испод својих ћелавих глава поседују озбиљан дефицит у мозговној маси - сама од себе натура се потреба за постављањем обичног питања: Шта, рецимо, један Барак Обама и српски неонацисти имају заједничко? Саркастичан одговор би био: црно детињство.

(Аутор је председник Центра за дијаспору из Обреновца.

Контакт адреса: www.dijaspora.org.yu)